

Poçt göyərçinindən İKT-yə...

Xəbər verildiyi kimi, Dünya Poçt İttifaqının təşkilatçılığı, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi və Azərbaycan Nəqliyyat və Kommunikasiya Holdinqinin tərkibində fəaliyyət göstərən "Azərpoçt"un dəstəyi ilə Bakıda 3 gün davam edən "Poçt Liderləri Forumu" keçirilib.

Avropa və MDB regionundan olan 30-dan çox ölkənin 150-dən artıq yüksək səviyyəli nümayəndəsinin - milli poçt xidmətlərinin, texnologiya və e-ticarət şirkətlərinin təmsilçilərinin, eləcə də ekspertlərin iştirakı ilə baş tutan forumda global tendensiyalara və rəqəmsal pozuntulara cavab olaraq poçt sektorunun transformasiyası mövzularında müzakirələr aparılıb.

Bu gün ölkəmizdə poçt və kuryer xidmətlərini təmin edən dövlət qurumu "Azərpoçt" fəaliyyət göstərir. Azərbaycan poçtu həm yerli, həm də beynəlxalq poçt göndərişlərinin çatdırılması, pul köçürmələri, müxtəlif növ xidmətlərin təklif edilməsi və poçt nöqtələrinin idarə edilməsi kimi geniş fəaliyyət sahələrini əhatə edir. Qeyd edək ki, poçtun bu günə kimi gəldiyi yol çox uzaq zamanlardan başlayaraq olduqca uzun və zəngin tarixə malikdir. Onun ilk formaları qədim ticarət yolları və karvan yolları üzərində qurulmuş əlaqə sistemlərinə dayanır. Bu tarixi yol zaman-zaman müxtəlif imperiyaların, dövlətlərin və dövrlərin təsiri ilə inkişaf etmiş, yenilənmiş və müasir dövrdə rəqəmsallaşmış bir xidmət sisteminə çevrilmişdir.

İlk zamanlar məlumat və məktublar atlı kuryerlər və karvanlar, ya da poçt göyərçinləri vasitəsilə ötürülüb. Səfəvilərin hakimiyyəti dövründə dövlət idarəçiliyi və ordu üçün mərkəzləşdirilmiş poçt şəbəkəsi təşkil edilib. XIX əsrdə xüsusi poçt idarələri yaradılıb. 1818-ci ildə Şuşada, sonra Bakıda poçt şöbələri yaradılıb və beynəlxalq poçt mübadiləsi formalaşmış. 70 illik sovetlər zamanında poçt sistemi inkişaf edərək ümumittifaq rabitə şə-

bəkəsinə inteqrasiya olundu. Məktublar, qəzetlər, teleqramlar, pul köçürmələri poçt vasitəsilə həyata keçirilirdi. Poçt xidmətləri şəhərlərlə yanaşı, kəndlərdə də geniş yayılmışdı. Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra 1992-ci ildə rabitə sahəsində "Azərpoçt" MMC yaradıldı. Bu, müstəqil Azərbaycanın ilk milli poçt operatoru idi. Son 30 illik bir zaman kəsiyi poçt sistemindəki köklü dəyişikliklərə şahidlik etdi. Yeni poçt idarələri yarandı, beynəlxalq əməkdaşlıqlar quruldu. Azərbaycan poçtu Ümumdünya Poçt İttifaqına inteqrasiya olundu. Elektron poçt, izləmə sistemləri, onlayn xidmətlər kimi müasir funksiyalar tətbiq edildi.

Hazırda "Azərpoçt" yüzlərlə şöbəsi ilə birlikdə ölkənin ən böyük poçt şəbəkəsi olaraq, maliyyə xidmətləri, onlayn ödənişlər, e-ticarət çatdırılması, rabitə və bank xidmətləri də daxil olmaqla çoxsaylı fəaliyyət göstərir. Bu fəaliyyət sahəsinə elektron hökumət sisteminin bir hissəsi kimi dövlət xidmətlərinə inteqrasiya olunmasını da əlavə etsək, poçt xidmətinin sosial və iqtisadi əlaqələrin möhkəmlənməsi baxımından nə qədər əhəmiyyətli olduğunu görürük. Poçt sisteminin tərəqqisi onun beynəlxalq səviyyədə fəaliyyət göstərməsində də əks olunub. Xarici əməkdaşlıqlar sayəsində "Azərpoçt" həm beynəlxalq poçt göndərişlərini təmin edir, həm də global poçt şəbəkəsinə inteqrasiya olunmuş bir milli operator kimi xidmətlər göstərir.

"Azərpoçt" MMC Azərbaycanın rəsmi poçt operatoru olaraq 1993-cü ildən Ümumdünya Poçt İttifaqının üzvüdür.



Bu, onun xarici ölkələrlə iki istiqamətli poçt mübadiləsi həyata keçirməsinə imkan verir. "Azərpoçt" transsərhəd e-ticarət sahəsində əməkdaşlıqlar quraraq, logistika mərkəzləri, gömrük inteqrasiyası və rəqəmsal izləmə kimi sistemləri təkmilləşdirir. Poçt sistemində rəqəmsal transformasiya aparmaq üçün beynəlxalq qurumlarla təlim, layihə və texniki əməkdaşlıq proqramlarında iştirak edir. "Western Union", "Contact", "MoneyGram" kimi beynəlxalq pul köçürmə sistemləri ilə əməkdaşlıq edərək həm ölkədən kənara, həm də ölkəyə daxil olan pul köçürmələrini həyata keçirir.

Bütün bunlar adıçəkilən forumun məhz Bakıda keçirilməsinə təkan verib. Tədbirdə MDB ölkələri üzrə Regional Rabitə Birliyinin baş direktoru Aleksey Borodin belə mötəbər bir tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı öz fikirlərini bölüşərək deyib: "Azərpoçt" həmişə regionun ən qabaqcıl və inkişaf etmiş müəssisələrindən biri olub. Biz bilirik ki, bir çox müasir xidmətlər tətbiq olunur və dövlət səviyyəsində maliyyə və rəqəmsal xidmətlər də istifadəyə verilib. Əlbəttə, Azərbaycan coğrafi mövqeyinə görə mühüm logistika mərkəzlərdən

və marşrutlardan biri kimi çıxış edir. Düşünürəm ki, məhz Azərbaycanın bu coğrafi mövqeyi, əlverişli logistika xüsusiyyətləri və tətbiq edilən innovativ xidmətlər regionumuzda inkişaf üçün əsas çıxış nöqtələrindən biridir".

Bununla belə, artıq Azərbaycanda ənənəvi poçt xidmətlərinin internetlə müəyyən dərəcədə əvəzlənməsi müşahidə olunur. Xüsusilə rəqəmsal texnologiyaların inkişafı, internetin geniş yayılması, elektron və telekommunikasiya vasitələrinin populyarlaşması poçt xidmətlərinin bir çox funksiyasını dəyişdirib, ya da azaldıb. Yeri gəlmişkən, 2006-cı ildən mayın 17-si BMT Baş Assambleyasının qərarı ilə Dünya Telekomunikasiya və İnformasiya Cəmiyyəti Günü kimi qeyd olunur. Təsisatın əsas məqsədi İKT-nin əhəmiyyətini artırmaq, rəqəmsal bərabərliyi təşviq etmək, yəni internet və texnologiyaya çıxışı olmayan insanlara, xüsusilə kənd və ucaq ərazilərdə yaşayanlara diqqət yönəltmək, innovasiya və yeni texnologiyaları dəstəkləmək informasiya cəmiyyətinin qurulmasında iştirak etməkdən ibarətdir.

Əslində, telekommunikasiyanın poçt xidmətləri ilə bir-

başa əlaqəsi var. Hər ikisinin məqsədi məlumat və məlumat daşıyıcılarının bir nöqtədən digərinə ötürülməsidir. Poçt bunu məktub, bağlama şəklində fiziki göndərişlərlə, telekommunikasiya isə səs, mətn və rəqəmsal siqnallar vasitəsilə edir. "Azərpoçt" son illər onlayn ödənişlər, e-imza, mobil tətbiqlər kimi rəqəmsal xidmətlər göstərir. Demək olar ki, poçt infrastrukturuna rəqəmsal iqtisadiyyatın daşıyıcısına çevrilmişdir. Bu da o deməkdir ki, poçt telekommunikasiya texnologiyaları ilə inteqrasiya olunmuş bir xidmət sahəsinə çevrilib.

Bir sözlə, telekommunikasiya ilə poçt arasındakı birbaşa əlaqəni belə ifadə etmək olar ki, poçt fiziki, telekommunikasiya isə rəqəmsal rabitədir, amma eyni məqsəddə xidmət edirlər: insanları birləşdirmək və məlumat mübadiləsi aparmaq. Telekommunikasiya həm də internet, mobil şəbəkələr və peyk texnologiyaları vasitəsilə poçt xidmətlərinin daha çevik və əlçatan olmasına şərait yaradır. Müasir dünyada bu iki sahə bir-birini tamamlayıb, dəstəkləyir və birlikdə rəqəmsal cəmiyyətin təməlini təşkil edir.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"